

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та управління національним господарством

Р Е Ф Е Р А Т

кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030504 «Економіки підприємства»

за освітньою програмою «Економіка, планування та управління бізнесом»

за темою: «ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ СТВОРЕННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КООПЕРАТИВУ»

Виконавець:

студентка IV курсу, ЦЗФН
Кочак Катерина Андріївна

(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н, доцент
Карпов Володимир Анатолійович

(підпис)

Одеса – 2019

Актуальність теми. В Україні є велика кількість дрібних господарств - виробників сільськогосподарської продукції, як правило, вони видаються своєю трудомісткістю. У їх розпорядженні кілька мільйонів гектарів землі. Їх частка на ринку теж вагома: вони виробляють 60-90 відсотків окремих видів продукції. Однак невеликі обсяги продукції, виробленої в кожному з таких господарств, відсутність ринкової інфраструктури, зорієнтованої на фермерів, не дають їм можливості стати активними гравцями ринку. Ці проблеми можна вирішити через сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи.

Кооперація на українських землях, в тому числі сільськогосподарська, має давні традиції і бере початок з 19 століття. Вона активно розвивалася і переросла у впливову систему на початку 20 століття.

В умовах відсутності стратегії розвитку сільського господарства країни, плану розвитку кооперації взагалі, процес розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації має досить хаотичний характер, кооперативи досить слабкі, а їх вплив на сільське господарство поки мало помітно.

Мета випускної роботи: Метою цієї роботи є дослідження проблемних питань та економічне обґрунтування проекту створення сільськогосподарського кооперативу з вирощуванням та переробки фруктів. Вивчення сутності та функціональних основ підприємницької діяльності для підтримання його ефективного функціонування на ринку у довгостроковій перспективі, забезпечення розвитку бізнесу на базі покращення стійкості, прибутковості діяльності, збільшення обсягів реалізації, використання стратегічних можливостей та укріплення конкурентних переваг.

Для досягнення поставленої мети у роботі були визначені та вирішені такі **завдання**:

- розглянути основні теоретичні питання, відкриття власної справи у сфері сільськогосподарської обслуговуючої кооперації;

- обґрунтувати вибір сфери економічної активності бізнесу, що планується, обрати його організаційно-правову форму та сукупність стандартів, що регулюють діяльність;
- проаналізувати структуру, оцінити стан та перспективи розвитку ринку;
- дати оцінку внутрішніх конкурентних переваг та вибрати маркетингову стратегію;
- розглянути основні витрати для відкриття бізнес-ідеї та джерела їх фінансування;
- розрахувати показники ефективності розробленого проекту, провести аналіз проектних ризиків, притаманних запланованій економічній діяльності;
- розрахувати основні показники економічної ефективності;
- провести аналіз можливих ризиків та шляхи їх мінімізації.

Об'єктом дослідження є процес створення власної справи з надання послуг сільськогосподарської обслуговуючої кооперації.

Предметом дослідження є бізнес-проектування створення сільськогосподарського кооперативу з вирощуванням та переробки фруктів.

Методи. В випускній роботі використовувались методи системного аналізу, моделювання, порівняльний аналіз, прогнозування, спостереження і опитування.

Для аналізу ринку та виявлення основних конкурентів використовувалися методи економіко-статистичного аналізу, експертних оцінок та порівняльний метод. Для виявлення позиції створеного підприємства на ринку використовувався SWOT-аналіз, окрім того був проведений аналіз зовнішнього середовища за допомогою такого інструменту, як PEST-аналіз.

В процесі обробки інформації використовувалась комп'ютерна програма Microsoft Excel. Для економічного обґрунтування проекту використовувалась комп'ютерна програма Project Expert 6.2.

Інформаційна база дослідження – матеріали наукових конференцій та періодичних видань, навчальні посібники, монографії, фахова література, наукові праці вітчизняних економістів та закордонних спеціалістів і науковців, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, закони України та інші нормативно-правові акти а також статистичні збірники.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 24 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА»** розглянути питання створення кооперативу з вирощуванням та переробки ягід, проаналізовано механізм оподаткування сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, виявлені особливості умов організації та здійснення підприємницької діяльності у сфері сільського господарства.

У другому розділі **«АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КООПЕРАТИВУ»** проведено аналіз цільового ринку плодів і ягід в Україні, определена місія створюваного бізнесу, проаналізовано канали реалізації послуг, проведено аналіз конкурентної ситуації на ринку, наведені результати SWOT- аналізу проекту, розроблено стратегія плану маркетингу проекту.

У третьому розділі **«ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТУ»** розроблено фінансовий план реалізації проекту, наведено розрахунок прогнозу грошового потоку за проектом, зроблена оцінка ефективності проекту, дана оцінка ризикованості заходів за проектом.

ВИСНОВКИ

Основна ідея відкриття нашого власного бізнесу – створення кооперативу з вирощуванню та переробки ягід виникла в рамках пошуку шляхів інтенсифікації використання ресурсів Веселівської громади. Реалізація цієї ідеї вимагало вирішення наступних завдань в роботі, які визначили наступні висновки:

1. В даний час в Україні проводиться територіально-адміністративна реформа. В основі реформи лежить розширення повноважень і самостійності добровільних територіальних об'єднань. Це досить складний процес, який повинен завершитися до 2020 року. Підвищення самостійності об'єднаних територіальних громад вимагає і посилення пошуку нових шляхів їх економічного і соціального розвитку, використання нових інструментів місцевого економічного розвитку (МЕР). Створення кооперативу є одним з пріоритетних інструментів місцевого економічного розвитку ОТГ.

2. Ідея створення кооперативу з вирощуванню та переробки ягід виникла в рамках пошуку шляхів інтенсифікації використання ресурсів Веселівської громади. Практична реалізація ідеї щодо створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу «Весела ягідка» була здійснена в рамках «Стратегії місцевого економічного розвитку Веселівської ОТГ» та «Стратегії розвитку Веселівської об'єднаної територіальної громади на 2016-2025 роки», затвердженої рішенням 17 сесії Веселівської селищної ради сьомого скликання №1 від 23.09.2016 року.

3. У першому параграфі розглянуті умови створення кооперативу. З цією метою проаналізовано стан розвитку ОТГ. Як показав аналіз, частка кооперативів в сільському господарстві незначна. Це обумовлюється труднощами організації колективної форми власності як організаційними так і податковими.

4. Проаналізовано механізм оподаткування сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу (СОК) та їх місце у системі кооперативів,

визначених законодавством України. Зроблено висновок, що сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи не можуть бути визнані неприбутковими організаціями, не підлягають включенню до Реєстру неприбуткових установ, підприємств, організацій та зобов'язані нараховувати і сплачувати податок на прибуток.

5. Відповідно до особливостей умов організації та здійснення підприємницької діяльності у сфері сільського господарства викладеними в попереднім параграфі нами для була обрана секція КВЕД - 01.25 Вирощування ягід, горіхів та інших фруктів, що входить в клас: вирощування ягід: чорниці, смородини, агрусу, ківі, малини, суниці та полуниці, інших видів ягід вирощування насіння плодових культур вирощування їстівних горіхів: мигдалю, кеш'ю, каштанів, фундука (ліщини), фісташок, волоських горіхів, інших видів їстівних горіхів вирощування плодів інших дерев і чагарників: плодів ріжкового дерева.

6. В роботі проведено аналіз цільового ринку плодів і ягід в Україні. В Україні вирощування ягідних культур завжди було одним з традиційних напрямків садівництва. Товарний асортимент ягід, які виробляються у нашій країні, представлений суницями і полуницями, малиною, лохиною, смородиною, агрусом та іншими культурами. Варто зазначити, що реальна ситуація на цьому ринку відрізняється від даних офіційної статистики, адже асортимент вирощуваних ягід ширший, а обсяги їх виробництва більші. Тому вибір саме цього бізнесу для нашого проекту було зовсім не випадково.

7. Місія створюваного бізнесу: – «Розвиток сільської місцевості шляхом підвищення добробуту і соціального рівня членів новоствореного кооперативу „Весела ягідка” та мешканців Веселівської об'єднаної територіальної громади. Методи реалізації місії: „Збір, сортування, обробка та реалізація плодово-ягідних культур (малини, полуниці, смородини, фруктів та інш.)”. Головні цілі: Створення ланцюжка для збору, охолодження, пакування та доставка до місця реалізації плодово-ягідної

продукції членів кооперативу з метою створення доданої вартості та посилення спроможності кооперативу.

8. У роботі проаналізовано канали реалізації послуг. На сьогодні традиційно сформовано, що одноосібники вирощують у громаді малину, смородину, лохину та полуницю, яка реалізується посередниками на ринках Запоріжжя, Мелітополя та Дніпрорудного. Додана вартість складає від 25 до 100%. Організація формування товарних партій, охолодження, пакування та доставка до місця реалізації дає можливість залишити додану вартість в учасників кооперативу та мешканців громади. Ринок ягід щорічно росте на 15-17%, що дає перспективи розвитку даного напрямку. Масова доля полуниці на українському ринку складає 52%, смородини – 45%, лохини – 36% та малини – 22%. За даними дослідження спроможності виробників плодово-ягідних культур, лише в минулому 2016 році жителі Веселівської ОТГ відвантажили посередникам продукції на 1200 тис. грн.. Формування нового бренду «Весела ягідка» дасть можливість для розширення ринку плодово-ягідних культур та розвитку добробуту домогосподарств в населених пунктах Веселівської ОТГ. Проект буде націлений на залишення додаткової вартості саме в громаді і уходу від зовнішніх посередників.

9. СОК «Весела ягідка», буде зареєстрований у с. Новоолександрівка Веселівського району, Запорізької області. Кооператив буде спеціалізуватися на вирощуванні плодово-ягідних культур (смородина та полуниця).

10. Відповідно до міжнародних положень про кооперацію та законодавства України СОК «Весела ягідка» – це неприбуткова організація власників особистих селянських господарств, що базується на членстві та об'єднує сільських жителів для вирішення спільних питань. СОК «Весела ягідка» на даний час нараховує 40 членів.

11. Очікується, що у результаті проекту СОК почне вирощувати більшу кількість плодово-ягідних культур, що, в свою чергу, забезпечить

зростаючий попит на ягідну продукцію в Україні це дасть можливість розпочати співпрацю з плодово-ягідними підприємствами.

12. Проведено аналіз конкурентної ситуації на ринку, з зулами якого можна зробити висновок, що наша компанія буде володіти конкурентними перевагами, а значить, має більше шансів перемогти в конкурентній боротьбі на нашому регіональному ринку. Первинна обробка ягід у громаді представлена лише потужностями фермерським господарством «Олімп».

13. Наведені результати SWOT- аналізу проекту. Згодом наші слабкі сторони, такі як популярність і маркетинг будуть тільки зростати. Сильними сторонами виявлено висока якість послуг, широкий асортимент та низький рівень цін, що сприятиме ефективному розвитку нашого проекту. Місцева влада підтримує план розвитку кооперативу та вважає, що перспектива створення нового циклу дасть можливість створити нові робочі місця, як в складі кооперативу, так і в формі самозайнятості. Одночасно спеціалізація громади дасть нам можливість розвинути даний вид діяльності (ягідництво), як шанс розвитку економічної спроможності громади, як такої. Для усунення самої слабшої сторони - не достатній рівень фінансування, потрібно залучити нові джерела фінансування, зокрема взяття кредиту в банку.

14. Розроблено стратегія плану маркетингу проекту. Ціни на продукцію, яка буде реалізуватися на місцевих ринках, визначатимуться на основі попиту і пропозиції на ринку в момент реалізації. Ціна реалізації продукції комерційним структурам, то ціна буде коригуватися в залежності від сформованої оптової партії продукції членами кооперативу. Ціни будуть також коригуватися в залежності від сезону, цінової політики на ринку, якісних переваг ягідної продукції. Ціна замороженої ягоди вдвічі вища за свіжу.

15. Розроблено стратегія плану маркетингу проекту. Як показали розрахунки, собівартість продукції цілком конкурентоспроможна.

16. Розроблено фінансовий план реалізації проекту, якій передбачає узагальнення основних положень розділів проекту, звівши їх в одне ціле у

вартісній формі та обґрунтування доцільності реалізації даного підприємницького проекту з економічного погляду. Наведений у другому розділі аналіз ринку, дозволив проаналізувати ціни реалізації продуктів проекту.

17. Наведено розрахунок прогнозу грошового потоку за проектом, розрахованого за допомогою програми Project Expert, за даними розрахунків планується, що збільшування об'єму реалізації почнеться після 4 місяця реалізації проекту, та очікується освоєння на ринку і набуття пізнавальності проекту.

18. З огляду на напрямки операційних потоків від реалізації проекту, числові значення яких були викладені у другому розділі було розраховане кеш - фло від реалізації проекту, як показали розрахунки позитивний баланс готівкових коштів за проектом з'являється лише в 2021 році.

19. Оцінка ефективності показала, що вкладений капітал окупиться через 2 роки (PPPPPP – 2,64) PPPP, прибутковість проекту досить висока – на 1 PPP. PPPPPPPPP PPPPPPPPPPP PPPPPPPPPPP P PPPPPPPPPPP 1,25 PPP. PPPPPPP PPPPPPPPPPPPPPPPPPP PPPPPPP PP PPPP період життєвого циклу проекту. Внутрішня норма рентабельності становить 37 %, що вказує на малу стійкість проекту, чистий PPPPPPPPPPP PPPPPPP 375748 грн. PP P”PPP PPPPP PPPPPPPPPPP PPPPPPP. PPP PP PPPPPPPPP PPP PPPPPPPPPPPPPPP PPPPPPP, PPP PPPPPPPPPPP PPPPPPPPPPP PPPPPPPPP PPPPPPPPP PPPPPPPPP PPPPPPPPP.

20. Таким чином, СОК «Весела ягідка» є одним з небагатьох кооперативів в Україні, що займається наданням послуг для виробників плодово-ягідної продукції. Дана специфіка при умовах росту попиту на продукцію дає шанси розвитку кооперативу. Важливою умовою розвитку кооперативу та перспективність даного бізнес плану є існуюча традиція і сировинна база. Наявність Веселівського професійного аграрного ліцея формує високий рівень технологічного потенціалу та досвід вирощування даної продукції на території. За розрахунком бізнес плану період окупності

проекту при виконанні всіх умов до 2 років. Результативність проекту також залежить від погодних умов та загально-національних економічних чинників.